

Rapport van deputaten diaconaat

Inhoudsopgave

5	1 Inleiding en leeswijzer	3
	2 Deputaten en hun werk	3
	2.1 Samenstelling en organisatie van deputaten en werkgroepen	3
	2.1.1 Samenstelling	3
	2.1.2 Organisatie	3
10	2.1.3 Werkgroepen	3
	2.2 Vergaderingen (reguliere en bijzondere)	4
	2.3 Bureau	4
	2.3.1 Beleidsmedewerkers	4
	2.3.2 Overige bureaumedewerkers	5
15	2.4 Instructie en opdracht van deputaten	5
	3 Voorlichting	5
	3.1 Instructie en opdracht synode	5
	3.2 Werkgroep Publiciteit	6
	3.3 Uitvoering	6
20	3.4 Hulpverleningszondagen	6
	3.5 Taken vanuit DiGS	6
	3.6 Taken vanuit de werkgroepen Diaconaat in de Wereld (DiW)	7
	3.7 Publicaties	7
	3.7.1 Digitale Nieuwsbrieven	7
25	3.7.2 Diacoon	7
	3.7.3 Doorgeven	8
	3.7.4 Website	8
	3.7.5 Facebook	8
	4 Toerusting	8
30	4.1 Instructie en opdracht synode	8
	4.2 Cursussen	8
	4.2.1 Bloeiend Diaconaat	8
	4.2.2 Umoja	9
	4.3 Predikanten	9
35	4.3.1 Bezinningsochtenden	9
	4.4 Jeugddiaconaat	9
	4.4.1 Samenwerking met SenT	9
	4.4.2 Initiatieven vanuit het land	10
	4.5 CDC's en CDV's	10
40	4.6 Contacten met kerkenraden en/of diaconieën	10
	4.7 Taken vanuit DiGS	11
	4.8 Taken vanuit DiW	11
	4.9 Diakenendagen	11
	4.10 Bezinnings- en ontmoetingsdagen	11
45	4.10.1 Startweekend thema Helpen januari 2017	11
	4.10.2 Afscheidssymposium ds. G. Drayer april 2017	11
	4.10.3 Werkbezoek Open Arms, bezinning Integral mission/Umoja	12
	4.10.4 Bezinningsdag TUA juni 2018	12
	4.11 Bezinning en onderzoek	12
50	4.11.1 Armoedeonderzoek van het Knooppunt Kerk en Armoede	12

	4.11.2 Onderzoek naar diaconale platforms	13
	5 Coördinatie	13
	5.1 Instructie en opdracht synode	13
	5.2 Projectbeoordeling en evaluatie	13
5	5.3 Projecten van Afrika	14
	5.4 Projecten van AMEA	15
	5.5 Noodhulp	15
	6 Samenwerking	16
	6.1 Instructie en opdracht synode	16
10	6.2 Interkerkelijke contacten	16
	6.2.1 Centrum voor Israël Studies (CIS)	16
	6.2.2 PDS (GKv/NGK)	16
	6.2.3 Contacten andere kerken	17
	6.3 Binnenkerkelijke contacten	17
15	6.3.1 Deputaatschappen en commissies	17
	6.3.2 Deputaten contact met de overheid en deputaten pastoraat in gezondheidszorg	17
	6.3.3 Deputaten buitenlandse zending	17
	6.3.4 Deputaten evangelisatie	17
20	6.3.5 Deputaten kerk en Israël	18
	6.3.6 Commissie partners zendingsgemeenten	18
	6.4 Niet-kerkelijke contacten en participaties	18
	6.4.1 Knooppunt Kerken & Armoede	18
	6.4.2 Micha NL	18
25	6.4.3 SchuldHulpMaatje	19
	6.4.4 Frans beraad	19
	6.4.5 Prisma	19
	7 Evaluatie	19
	7.1 Werkwijze	19
30	7.2 Eindevaluatie	20
	7.3 Conclusie	20
	7.4 Volgt hier een wijziging van beleid uit?	20
	8 Financiën	21
	8.1 Financieel verslag 2016-2019	21
35	8.2 Korte toelichting op het financieel verslag 2016-2018	22
	8.3 Begroting 2020-2022	22
	9 Voorstellen	23
	10 Benoemingen	23
40	11 Verklaring van afkortingen	23
	Bijlagen	
	Bijlage a. – Organogram deputaten en werkgroepen	25
	Bijlage b. – Instructie diaconaat en opdrachten GS 2016	26
	Bijlage c. – De ander de naaste, over betrouwbaar present zijn	26
45	Bijlage d. – Evaluatie stappen- en activiteitenplan deputaten diaconaat	27
	Bijlage e., f. en g. – Projectenboekjes 2017/2018/2019	30

1. Inleiding en leeswijzer

Deputaten diaconaat zijn dankbaar dat ze u hun rapport over de werkzaamheden van de afgelopen synodale periode kunnen aanbieden. Om een vollediger beeld te geven van alle activiteiten van door deputaten gesteunde kerken en organisaties, zouden deputaten dit rapport met beeldmateriaal willen toelichten ter synode. Graag ontvangen ze hiertoe een uitnodiging.

Het werk vindt plaats vanuit het visie- en beleidsdocument *De ander de naaste – op weg naar 2020* (zie <https://cgk.nl/project/deputatendiaconaat/>). Kort samengevat is de visie van deputaten diaconaat zoals verwoord in dit stuk: kerken helpen kerken helpen hun diaconale taak te vervullen. Wij mogen lege handen vullen. Deze gevulde handen mogen op hun beurt zich legen ten dienste van de naaste in nood. Op basis van dat visiestuk hebben deputaten een werkplan opgesteld dat door de verschillende werkgroepen weer is uitgewerkt in activiteitenplannen voor de periode 2017-2019.

Deputaten zijn dankbaar voor de vele werkzaamheden die op basis van die plannen zijn geschied. Het diaconaat leeft in de kerken. Kerken en kerkleden zetten zich in binnen en buiten de eigen gemeente, daarbij gesteund en gemotiveerd door hun diakenen die op hun beurt weer worden gestimuleerd en toegerust door deputaten en de bureau-medewerkers.

De focus ligt in de eerste plaats op het toerusten van de diakenen. Graag vertellen we u over de toewijding van classicale diaconale commissies en de ervaringen bij de e-learning Bloeiend Diaconaat. Verder ligt de focus op onze projecten waar we u vertellen over onze bijdrage aan het bestrijden van armoede, het bevorderen van gerechtigheid en het inzetten van de gaven en talenten van God. Ten derde ligt onze focus op het geven van noodhulp. We dragen bij in situaties waar nood en groot gebrek is ontstaan door met name natuurrampen.

2. Deputaten en hun werk

2.1 Samenstelling en organisatie van deputaten en werkgroepen

2.1.1 Samenstelling

De generale synode (GS) 2016 heeft tot deputaten diaconaat benoemd: de zrs. E.J. Wessels-Schuurman en C.I.E. van Valen (secretaris) en de brs. M. Visser (voorzitter), H. Carlier (penningmeester), P.Y. Hut, A. Jansen, B.W.C. Moolhuizen en B. Vianen (een organogram is beschikbaar, zie bijlage a).

2.1.2 Organisatie

De taken die aan deputaten zijn toegewezen volgens de instructie en de opdrachten van de GS 2016 worden uitgevoerd door verschillende werkgroepen. In elke werkgroep hebben naast één deputaat ook enkele deskundigen op het betrokken deelgebied vanuit onze kerken zitting. De bureau-medewerkers zijn voor het functioneren van de werkgroepen van groot belang. Elke werkgroep heeft een werkplan opgesteld en doet regelmatig verslag aan deputaten. Op basis van deze beleids- en werkplannen hebben de werkgroepen mandaat hun werkzaamheden zelfstandig te verrichten, maar beleidsbeslissingen moeten worden genomen op de deputatenvergadering. De deputaat die zitting heeft in de werkgroep fungeert als schakel tussen deputaten en de betrokken werkgroep.

2.1.3 Werkgroepen

Een aantal werkgroepen is gedurende de afgelopen periode samengevoegd: Diaconaat in de Gemeente (DiG) en Diaconaat in de Samenleving (DiS) zijn samen de werkgroep DiGS

geworden sinds 2018. Het was niet meer wenselijk om de twee terreinen te scheiden en er was sprake van overlap.

De samenstelling van de werkgroep Diaconaat in de Gemeente en Samenleving (DiGS) is als volgt: de zrs. A.G. Dobbe-Bakker (tot eind 2017), G.N.A. Luth-Eikelenboom (tot november 2017) en de brs. A.A.L. Aalderink, A. Jansen (deputaat en in deze werkgroep vanaf medio 2018), B.W.C. Moolhuizen (deputaat), B. Vianen (deputaat), C. Kaasjager, E.J. van der Linde (vanaf 2017), G. van Veen (tot begin 2019) en A. Versluis (tot eind 2017);

Bij de werkgroepen Diaconaat in de Wereld zijn in januari 2017 door herverdeling van de geografische werkvelden twee werkgroepen ontstaan uit drie:

Br. L. den Butter die tot medio 2017 in de werkgroepen AMEA zitting had en in vorige synodale perioden in de beide werkgroepen Europa en Afrika, moest vanwege zijn gezondheid zijn werkzaamheden staken. Begin 2018 is hij overleden. Deputaten gedenken hem in dankbaarheid voor het vele werk dat hij vooral op het gebied van diaconaat in Oost-Europa heeft verricht.

Br. W. Boers die jarenlang penningmeester van ons deputaatschap was overleed begin 2019 zeer plotseling. Het heeft ons geraakt en we hebben meegeleefd met zijn vrouw en gezin. Deputaten denken met dankbaarheid aan al het werk dat hij voor ons deputaatschap deed. Hij was een authentiek christen die van harte zijn geloof uitleefde in het diaconaat.

- Amerika-Europa-Azië (AMEA): de zrs. M. van Beest-Bons en de brs. L. den Butter (tot medio 2017), C.J. Hooglander, Z. Karem Ali, P.Y. Hut (deputaat), R. Vletter, G. Drayer (tot maart 2017) en E.J. van der Linde (vanaf 2017);

- Afrika (Afrika): zrs. C.H. Lankhaar, C.I.E. van Valen, E.J. Wessels-Schuurman (deputaat) en de brs. B. Reinders, G. Drayer (tot maart 2017), H. de Jonge en E.J. van der Linde (vanaf 2017);

- Werkgroep Publiciteit (Publiciteit): zr. N. Geefshuisen en de brs. G.J. Buth, G. van Breugel, G. Drayer (tot maart 2017) en E.J. van der Linde (vanaf 2017).

2.2 Vergaderingen (reguliere en bijzondere)

Deputaten hebben sinds hun benoeming door de synode in maart 2017 in totaal twaalf keer vergaderd om de hun opgedragen taken ten uitvoer te (laten) brengen. Daarnaast zijn deputaten samen met alle leden van de werkgroep en alle bureaumedewerkers tweemaal in een speciale bezinningsbijeenkomst bijeen geweest. (zie verder onder 4.11)

2.3 Bureau

2.3.1 Beleidsmedewerkers

Op 7 april namen deputaten wegens zijn pensionering afscheid van ds. G. Drayer als diaconaal consulent door middel van een symposium (zie ook par. 4.11.2.). Het tekent de manier waarop onze broeder al die jaren zijn werk gedaan heeft dat hij bereid was om door middel van een inhoudelijke bijeenkomst afscheid te nemen. Het thema van het symposium was: 'Geld en goed - over de rol van geloof en geld in de hulpverlening.'

Deputaten zijn de Koning van de kerk dankbaar voor de vijftien jaar dat ds. Drayer zich mocht inzetten voor het diaconaat binnen en buiten onze kerken.

Deputaten zijn dankbaar dat zij ds. E.J. van der Linde als zijn opvolger konden benoemen als hoofd van het diaconaal bureau. Hij heeft zich op een voortvarende manier ingewerkt. Tijdens de inwerkperiode hebben hij en ds. Drayer veel samen opgetrokken. Dit heeft gezorgd voor een goede overdracht, in het bijzonder van de projecten in het buitenland.

Per 1 december 2017 verliet zr. G.N.A. Luth-Eikelenboom onze organisatie. Zij was vanaf 2009 een van de diaconaal consulenten. Wij zijn dankbaar voor het werk dat ze de

afgelopen jaren mocht doen ten dienste van de kerken in het algemeen en het diaconaat in het bijzonder.

Deputaten zijn dankbaar dat br. A. Heystek ons team tijdelijk heeft versterkt, met name op het gebied van de toerusting van diakenen.

5 Deputaten konden per 1 januari 2019 br. R.J. Setz als diaconaal consulent benoemen. Hier is een bezinning aan voorafgegaan over hoe we de toerusting van diakenen nog beter kunnen organiseren. Daarbij willen we het diaconaat in Nederland en het diaconaat wereldwijd niet langer scheiden, maar meer integreren binnen de functies van beide diaconaal consulenten.

10

2.3.2 Overige bureaumedewerkers

Naast de in 2.3.1 genoemde beleidsmedewerkers, zijn op het diaconaal bureau ook de volgende personen actief: de zrs. A. van Grootheest, B.M. Heikamp-Palland en A.L. Steensma-Valkenburg (alle drie in een deeltijdfunctie). Hun werk omvat onder andere

15

secretariële ondersteuning bij de vergaderingen, pr en communicatie met name naar de kerken en de organisatie van hulpverleningszondagen en diakenendagen. Deputaten zijn dankbaar voor de betrokken en enthousiaste manier waarop zij hun werk voor het diaconaat doen. Naast hen hebben in de afgelopen periode ook de zrs. L. John-Koenders en W.S. Aalderink-de Bruijne werkzaamheden verricht. Op die manier kon het

20

werk (dat mede door de personele onderbezetting soms erg veel was) toch op een goede manier voortgaan.

2.4 Instructie en opdracht van deputaten

Naast de instructie die deputaten is meegegeven voor hun werk als bijlage 25 opgenomen in de Kerkorde, uitgave 2011, gebruiken deputaten het visie- en beleidsdocument *De ander de naaste*, dat de GS 2016 heeft goedgekeurd en vastgesteld. Op basis van dit

25

beleids- en werkplan heeft elke werkgroep een eigen werk- en actieplan ontwikkeld, uitgewerkt in een stappenplan per werkgroep. Verder sprak de GS 2016 uit 'dat bij het verder vormgeven van de taak van de diaken als

30

toeruster er duidelijk ruimte dient te blijven bestaan voor de diaken als *doener*'. Deputaten hebben met name bij de toerusting van de CDC's en de CDV's en via de cursus Bloeiend Diaconaat hierop de aandacht van de diaconieën gevestigd. Bij een goede samenwerking

tussen toerusters en doeners binnen de diaconie bloeit het diaconaat des te meer op. Tot slot kregen deputaten van de GS 2016 de volgende meer specifieke opdrachten:

35

a. contact te blijven onderhouden met deputaten kerk en overheid en deputaten pastoraat in de gezondheidszorg ten aanzien van diaconale ontwikkelingen op maatschappelijk gebied (zie par. 6.3.2.);

b. de samenwerking binnen het Platform Diaconale Samenwerking (PDS) voort te zetten en te versterken (zie par. 6.2.2.);

40

c. verder te werken aan de in paragraaf 6.3 van het deputatenrapport genoemde punten, met prioriteit aan het jeugddiaconaat. In deze paragraaf staan de volgende aandachtsgebieden:

- het jeugddiaconaat (zie par. 4.4.);

- samenwerking zoeken met andere kerken dan de GKv en de NGK (zie par. 6.3.2.);

45

- versterken van diaconaal bewustzijn van predikanten (zie par. 4.3.).

3. Voorlichting

3.1 Instructie en opdracht synode

De eerste taak die genoemd wordt in de instructie voor deputaten zoals verwoord in bijlage 25 bij de Kerkorde luidt: 'de kerken, kerkleden en in het bijzonder de diaconieën

50

voorlichting, toerusting en adviezen te geven over diaconale en maatschappelijke aangelegenheden, de plaats van de kerk in de samenleving en over hulpverlening wereldwijd'. In deze paragraaf wordt verslag gedaan van de activiteiten van deputaten op het gebied van voorlichting en die zaken die daar sterk betrekking op hebben.

5

3.2 *Werkgroep Publiciteit*

De werkgroep Publiciteit bewaakt de wijze waarop de publiciteit van deputaten wordt uitgevoerd en coördineert en stimuleert de uitingen ervan. Dat betekent dat met grote regelmaat op haar vergaderingen de verschillende pr-middelen worden besproken en de wijze waarop ze voor de voorlichting van het werk van deputaten worden ingezet.

10

3.3 *Uitvoering*

De voorlichting van deputaten is er met name op gericht om diakenen informatie te geven over (de rol van leiding geven aan) het diaconaat van de gemeente, zodat de gemeente in haar eigen omgeving leert diaconaal bezig te zijn en daartoe ook wordt gestimuleerd. Ons doel is dan ook dat diakenen op den duur steeds meer ook toerustend optreden en de gemeente voorgaan in de dienst van barmhartigheid en gerechtigheid. Dat laat onverlet dat ze zelf ook de roeping hebben om diaconaal bezig te zijn. We merken door de contacten in het land dat de voorlichting hierover in een behoefte voorziet. Deputaten stimuleren diakenen om te komen tot een diaconaal plan, hiervoor draagkracht te winnen binnen de gemeente en vervolgens samen hieraan te werken. Daarnaast informeren deputaten met regelmaat ouderlingen en predikanten over het diaconaat en rusten hen desgewenst toe om mee te werken aan de leidinggevende rol van diakenen in het gemeentediaconaat. Het spreekt voor zich dat ook diaconaal geïnteresseerden toegang hebben tot deze publiciteitsmiddelen.

15

20

25

3.4 *Hulpverleningszondagen*

De eerste zondag van februari is traditiegetrouw in onze kerken Hulpverleningszondag. Met dankbaarheid constateren we dat nog steeds de meeste kerken dan collecteren voor diaconale projecten die deputaten aandragen. Jaarlijks zetten we ons ervoor in de gemeenteleden goed te informeren door pr-materiaal te ontwikkelen rondom het thema en de uitgelichte projecten van dat jaar. We maken een flyer, poster, een powerpointpresentatie en soms een boekenlegger voor de volwassenen. De predikanten reiken we een preekshets aan. Ook voor de kinderen en kinderleiding verzorgen we divers materiaal. Vooral van dat laatste wordt volop gebruik gemaakt. In 2017 was het thema 'Krachtstroom', in 2018 'Beschut' en in 2019 'Ik breng je Hoop'. De opbrengsten van de hulpverleningszondag vertonen een wat dalende lijn.

30

35

3.5 *Taken vanuit DiGS*

De werkgroep DiGS heeft in de afgelopen periode gewerkt aan het verzamelen en beschikbaar stellen van Bijbelstudieschetsen rond diaconale thema's die te gebruiken zijn bij de opening van een diaconale vergadering. Verder heeft de werkgroep ook meegedacht over het inrichten van de diaconale pagina's op de website van de CGK.

40

45

De werkgroep DiS heeft tot het samengaan met de werkgroep DiG in januari 2018 te kampen gehad met onderbezetting. Regelmatig liet de werkgroep zich informeren over de ontwikkelingen in de Wmo, de jeugdzorg, arbeid en armoede en schuldenproblematiek. Een en ander leidde tot informatie en adviezen aan diakenen. Diaconieën beseffen veelal niet dat de veranderingen in de Wmo een uitbreiding van hun werk meebrengen en dat de

kerken een taak hebben in de wijk. De werkgroep wil diaconieën in de toekomst nog meer gaan toerusten op dit gebied.

- 5 De samengevoegde werkgroep die eerst DiGS heette en sinds kort 'Binnenland' ontwikkelde een activiteitenplan voor de periode 2017-2019. De hoofdthema's zijn: Contacten met kerken en diaconieën (onder andere: begeleiding van e-learning, consultaties, organiseren van de diakenendag en de hulpverleningszondag). Contacten met predikanten en TUA (het beschikbaar stellen van preekschetsen en de toerusting predikanten).
- 10 Netwerken met partners (onder andere: CDC's/CDV's, Micha, Schuldhulpmaatje, het Knooppunt Kerk & Armoede en het Umoja-proces).

3.6 Taken vanuit de werkgroepen Diaconaat in de Wereld (DiW)

- 15 Een van de taken die de werkgroepen Diaconaat in de Wereld in het verlengde van de opdracht van de synode op zich heeft genomen is het versterken van de band tussen plaatselijke kerken in Nederland en kerken in de wereld met hun diaconale projecten. Goede en geregelde voorlichting over diaconale projecten in binnen- en buitenland is daarvoor een eerste vereiste.

- 20 In de maandelijkse digitale nieuwsbrieven wordt geregeld gewezen op de mogelijkheid om voorlichtingsmateriaal over een bepaald project te krijgen bij het bureau en om missionair-diaconale werkers (mdw'ers) tijdens een verlofperiode in Nederland uit te nodigen voor een presentatie in de eigen gemeente.

- 25 Zo ontstaat er soms een mooie samenwerking van kerken hier en kerken en projecten daar: een voorbeeld daarvan is het contact van de CGK in Delfzijl met de peuterschool Kaikagu in D'kar, Botswana. De school gaf aan dat ze heel graag een tuin wilde aanleggen om de kinderen een evenwichtiger maaltijd aan te bieden met verse groenten. Delfzijl spaarde voor dat doel geld bij elkaar en deputaten vulden dat aan. Er konden materialen worden aangeschaft en ouders uit het dorp legden zelf de tuin aan. Een fotoverslag kon weer met de kerk van Delfzijl gedeeld worden.

30

3.7 Publicaties

Deputaten hechten veel belang aan geregelde publicatie over diaconale zaken. Daartoe dienen een aantal communicatiemiddelen, die allemaal een voorlichtende en toerustende functie hebben.

35

3.7.1 Digitale Nieuwsbrieven

- 40 Digitale Nieuwsbrieven zijn een belangrijke manier om elke maand te informeren over actuele zaken. Bij acute nood gaat er een extra editie 'de deur uit'. Het aantal onderwerpen per editie hebben we wat teruggebracht om het 'behapbaar' te houden. Ook staan er in de nieuwsbrief links naar website-artikelen voor wie meer wil lezen over een item.

3.7.2 Diacon

- 45 Diacon fungeert al enige tijd als diaconaal toerustingsblad, waar per editie een thema wordt besproken. Elk jaar bevat één nummer de informatie over de diaconale projecten die deputaten steunen in het aankomende jaar. Het is bedoeld om de gemeenten te laten zien hoe er diaconaal geholpen kan worden, zowel in binnen- als buitenland. We merken dat van dit projectnummer nog steeds volop gebruik wordt gemaakt en hebben deze dan ook alle drie de jaren uitgegeven. In 2017 verschenen daarnaast de themanummers Deel je leven - een praktische handreiking over het verbinden van jongeren en diaconaat (een

dubbelnummer, uitgegeven samen met het Diaconaal Steunpunt van de GKv/NGK) en We helpen zo graag - maar hoe help je goed? over criteria voor goede hulpverlening.

Themanummers zijn beschikbaar op de website of worden aanvraagd via ons bureau. Het streven is om meer voorlichtende en toerustende artikelen digitaal aan te bieden. Dat resulteerde er onder meer in dat er minder edities in papieren vorm verschenen.

3.7.3 Doorgeven

Doorgeven - de naam zegt het al - geeft door hoe onze kerken en onze partners in binnen- en buitenland het diaconaal handelen vormgeven. Samen met deputaten evangelisatie en zending vormen deputaten diaconaat de redactieraad van Doorgeven. Namens deputaten diaconaat heeft naast diaconaal consulent E.J. van der Linde, zr. C.I.E. van Valen hierin zitting genomen. Zr. N. Geefshuisen-Steenkamp heeft haar in de zomer van 2018 opgevolgd. De werkredactie wordt gevormd door een bureaumedewerker van elk deputaatschap samen met de eindredacteur, zr. A. van Grootheest. Het blad kreeg in de afgelopen periode een restyling. Daar krijgen we positieve reacties op. Ook vond er een lezersonderzoek plaats. Lezers gaven het blad gemiddeld een 7,6. 60% van hen ziet uit naar het volgende nummer. Bij 40% van hen leidt het tot gebed voor projecten. Sommige lezers stelden meer diepgang op prijs. 84% gaf aan Doorgeven op papier te willen ontvangen. Overigens staat het blad ook op onze website www.cgk.nl/doorgeven voor degenen die liever digitaal lezen.

De verzending vindt plaats in combinatie met het blad Verbonden van deputaten kerk en Israël.

3.7.4 Website

Websites zijn in onze tijd een belangrijk communicatiemiddel geworden. Deputaten beseffen het belang van het up-to-date houden en uitbreiden van het pagina-aanbod van onderwerpen van het binnenlands en buitenlands diaconaat. Veel diakenen en diaconaal betrokkenen raadplegen eerst de website op relevante informatie en dat niet alleen via een computer, maar meer en meer via mobiele telefoons. Omdat de website van diaconaat integraal onderdeel is van de CGK-website is er veelvuldig overleg met de andere afdelingen in het Dienstenbureau.

3.7.5 Facebook

Facebook is een niet meer weg te denken communicatiemiddel voor diaconale zaken. Het bereikt veelal een publiek dat niet zo gemakkelijk via andere kanalen kan worden aangesproken. Onze Facebookpagina is: Diaconaat CGK – de ander, de naaste.

4. Toerusting

4.1 Instructie en opdracht synode

In deze paragraaf worden de activiteiten gerapporteerd op het gebied van toerusting en advisering van kerken en diaconieën over diaconaat.

4.2 Cursussen

Deputaten zijn betrokken bij het ontwikkelen van verschillende cursussen die zich richten op deelgebieden van het diaconaat. We lichten hier de cursus Bloeiend Diaconaat en het ondersteunen van het zgn. Umoja-proces, uit.

4.2.1 Bloeiend Diaconaat

Deputaten hebben deze cursus ontwikkeld met het Platform Diaconale Samenwerking (PDS), waarin de diaconale organen van de CGK, de GKv en de NGK samenwerken. Het is een cursus voor diaconieën, die werkt via e-learning. *Bloeiend Diaconaat* legt de

Bijbelse grondslagen van het diaconaat uit en de vaardigheid om te werken vanuit een diaconaal plan. Op deze manier helpen we de diakenen om niet alleen als doener op te treden, maar ook als toeruster. We zijn blij dat sinds de start in 2017 de cursus door diaconieën enthousiast ontvangen is en 23 van de 185 diaconieën hiervan gebruik hebben gemaakt.

4.2.2 *Umoja*

Vanuit projecten wereldwijd ontvangen we geleerde lessen die ook voor kerken in ons land van belang kunnen zijn. Vanuit Afrika en Azië is het zogenaamde *Umoja*-programma naar ons toegekomen.

Umoja betekent in Swahili 'saamhorigheid'. In Oeganda is het *Umoja*-programma ontwikkeld dat kerken stimuleert om zich in te zetten voor de eigen (dorps-) gemeenschap en zo samen de problemen van de gemeenschap aan te pakken met de middelen die voorhanden zijn. De werkgroep Afrika heeft bij de diaconale projecten in Mozambique kunnen zien hoe *Umoja* in de praktijk werkt: mensen stimuleren tot en ondersteunen in het diaconaat in eigen omgeving en zo ook de zelfredzaamheid vergroten. Ook in Nepal en Burundi worden er *Umoja*-processen doorlopen. In 2015 zijn deputaten door Tear en Present gevraagd om mee te denken over het implementeren van *Umoja* in Nederland. Inmiddels is er een landelijke werkgroep gevormd waarin deputaten via PDS deelnemen. Enkele kerken zijn inmiddels een *Umoja*-traject ingegaan om beter vorm te geven aan hun diaconaal aanwezig zijn in eigen (stads-)wijk of dorp. Een eerste evaluatie heeft plaatsgevonden en geeft een bemoedigend beeld.

4.3 *Predikanten*

De contacten met de TUA verlopen vooral via ds. J.W. van Pelt. Vanwege de ziekte van ds. van Pelt werden voor het eerst colleges diaconaat door de diaconaal consulent (ds. E.J. van der Linde) gegeven. Op deze manier vond er wederzijdse bevruchting plaats tussen ons werk als deputaatschap en het onderwijs aan de TUA.

4.3.1 *Bezinningsochtenden*

Het visiestuk *De ander de naaste* is besproken met predikanten tijdens ontmoetingsochtenden. Dit gaf een levendige discussie over het beleid van ons deputaatschap en de uitvoer daarvan. De opkomst viel overigens aan de lage kant uit.

4.4 *Jeugddiaconaat*

'Wat zijn handvatten om jongeren bij diaconaat te betrekken?' was de kernvraag van de opdracht van PDS voor de werkgroep Deel je leven. Het resultaat is een gezamenlijke uitgave van Diacon 'Deel je leven' van maart 2017. Centraal staat het met elkaar verbinden van diakenen en jeugdleiders om vanuit eigen expertise samen met jongeren diaconaal bezig te zijn. Aanvullend zijn er avonden in het land gehouden waar diakenen en jeugdleiders aanwezig waren.

4.4.1 *Samenwerking met SenT*

Al zo'n 25 jaar zijn deputaten vertegenwoordigd in het bestuur van SenT, wat tot voor 2018 Dienstverlening Jongeren Wereldwijd (DJW) heette. Met deze stichting reizen jaarlijks vele jongeren uit onze kerken voor een diaconale werkvakantie naar diaconale projecten waar we een band mee hebben, in bijvoorbeeld Frankrijk, Botswana, Oekraïne, Venda en Egypte. De nadruk ligt op ontmoeting met jongeren binnen een kerkelijke gemeente en het wederzijds van elkaar leren. Daarnaast worden er meestal ook werkzaamheden verricht. De Nederlandse jongeren komen verrijkt door hun ervaringen

terug in de gemeente waar zij, zo is gebleken, een impuls geven aan het jeugdwerk, het diaconaat en ook het zendingswerk. Deputaten proberen dan ook waar mogelijk het werk van SenT te stimuleren in de gemeenten.

5 4.4.2 *Initiatieven vanuit het land*

Een van de deputaten, dr. A. Jansen, maakte vanuit de gemeente van Woerden een diaconale jongerenreis in 2018 naar de Gereformeerde kerk Ramotse (Zuid-Afrika). De insteek was dat 'Ramotse' en 'Woerden' elkaar veel te bieden hebben. Wij zouden niet doen wat de andere al kon, maar gebruiken elkaars hulp. In Ramotse is 85% van de
 10 inwoners werkloos, zodat er geen inkomen en weinig inspiratie is. De Woerdense jongeren gingen aan de slag met Bijbelstudies, financiële trainingen en trainingen om selfsupporting te worden (met bijenteelt, groente- en fruitteelt en kippenteelt). Zij moesten vervolgens zelf mensen uit de gemeenschap betrekken bij het aanleggen en bouwen hiervan, om zo kennis over te dragen. Daarbij kregen ze Bijbels en een catechismus in hun eigen taal. De
 15 jongeren verbleven bij lokale bewoners. Hiervoor ontvingen de gastgezinnen een training voor het eenvoudig opzetten en runnen van een B&B wat vervolgens ook kan gaan fungeren als bron van inkomsten. Voor de zondagse kerkdiensten gingen de jongeren de woonbuurten in om mensen uit te nodigen. Ontroerend is om te horen hoeveel zij van de arme mensen geleerd en ontvangen hebben. Wederkerigheid in het missionaire diaconaat is
 20 geestelijk goud!

4.5 *CDC's en CDV's*

De werkgroep DiGS heeft zich beziggehouden met het toerustingswerk voor diakenen. Nauwlettend werd het functioneren van de Classicale Diaconale Commissies (CDC)
 25 gevolgd. De diaconaal consulent (binnenland) bezocht geregeld de CDC-vergaderingen en stond de commissies bij in hun functioneren. De werkgroep volgde ook de Classicale Diaconale Vergaderingen (CDV). In zeker acht van de dertien classes wordt er jaarlijks een CDV gehouden: Amersfoort, Apeldoorn, Dordrecht, 's-Gravenhage, Hoozevee, Leeuwarden, Rotterdam en Utrecht. De werkgroep blijft inspanningen plegen om ook in de
 30 andere classes een CDV te laten houden en soms ook (Amsterdam, Haarlem en Zwolle) een CDC in te laten stellen.

4.6 *Contacten met kerkenraden en/of diaconieën*

In de afgelopen periode hebben we naast de toerusting van diaconieën ook een aantal
 35 gemeenteavonden mogen verzorgen over het belang van het opstellen van een diaconaal plan. Daarnaast is een deel van de avonden ingevuld met een specifiek diaconaal onderwerp.

Ook hebben beleidsmedewerkers geregeld meegedacht met kerkenraden over aspecten van het diaconale beleid. Het feit dat de diaconaal consulent, ds. E.J. van der Linde, evenals
 40 zijn voorganger, predikant is, gaf gelegenheid om ook in erediensten diaconale thema's uit te diepen en in naam van de grote Diaken, Jezus Christus, op te roepen tot dienstbaarheid. Het invullen van een eredienst is steeds gedaan in nauw overleg met betreffende diakenen en/of de gemeentepredikant.

Bij bezoeken aan kerkenraden in verband met de aanstelling van missionaire diaconale werkers (mdw'ers) is ondersteuning gegeven bij het opstellen van een overeenkomst tussen
 45 de mdw'er, de kerkenraad/thuisfrontcommissie en de gemeente, waarin de wederzijdse verantwoordelijkheden worden vastgelegd.

4.7 Taken vanuit DiGS

De werkgroep DiGS heeft als een van de hoofdtaken de toerusting van kerken en diaconieën. Een belangrijk hulpmiddel daarbij is de digitale cursus Bloeiend Diaconaat (zie par. 4.2.1). De werkgroep heeft diaconieën bij de e-learning begeleid en heeft de eerste cursus geëvalueerd alsook ideeën verzameld voor het implementeren van het geleerde in de gemeente. Verder is de werkgroep door onderbezetting niet toegekomen aan toerusting op het gebied van duurzaamheid en gerechtigheid.

4.8 Taken vanuit DiW

De werkgroepen DiW bezinnen zich momenteel op mogelijkheden om diaconieën toe te rusten ten aanzien van de beoordelingscriteria voor goede doelen. Er wordt gedacht aan modules via e-learning in de vervolgcursus van Bloeiend Diaconaat.

4.9 Diakenendagen

Sinds 2015 worden diakenendagen in PDS-verband georganiseerd voor en met de diakenen van onze kerken, die van de GKv en de NGK. Op 11 maart 2017 werd de diakenendag belegd in Veenendaal met als thema 'B(l)oeiend diaconaat', mede gekozen naar aanleiding van de e-learning die zojuist was gelanceerd (zie 4.2.1). Ds. E.J. van der Linde wees erop dat het christelijke leven een verlangen kent om de ander tot een naaste te zijn; br. M. Alagbe bemoedigde de diakenen door te wijzen op het goede van hun werk en zr. J. Westerkamp wees op de diaconale zorg voor wie buiten de vertrouwde kringen staan. Ruim 350 aanwezigen hebben zich in twee van de tien workshops beziggehouden met allerlei aspecten van het diaconaat.

Op 10 maart 2018 werd de diakenendag in Wezep gehouden met als thema 'Kerk nabij mensen'. Ds. P. Kleingeld benadrukte de diaconale roeping van de kerk om naar de herkomst van het woord 'kerk' van het woord 'kuriakè', dat betekent 'van de Heer' te zijn. Br. J. Wolsheimer accentueerde het 'nabij' van ons als diakenen bij de mensen in onze wijk en directe omgeving. Br. R. Westerbeek werkte uit hoe we als mens voor een ander mens (diaconaal) present kunnen zijn. Er waren ongeveer 250 aanwezigen die na de korte lezingen in twaalf workshop uiteengingen om samen te spreken en te werken op deelthema's.

De diakenendag 2019 heeft op 16 maart jl. plaatsgevonden in Veenendaal. Thema van de dag was 'Diaconale gemeente'. Er is een gevarieerd programma voorbereid met een diversiteit aan workshops rond het thema.

4.10 Bezinnings- en ontmoetingsdagen

4.10.1 Startweekend thema Helpen januari 2017

Deputaten hebben de goede traditie om een nieuwe GS-periode te beginnen met een startweekend. Van vrijdagavond tot zaterdagmiddag kwamen we als deputaten, werkgroepleden en beleidsmedewerkers bij elkaar. Doel is kennismaken met elkaar, uitleg over de manier waarop het deputaatschap werkt en samen ons bezinnen op een diaconaal thema. Dit weekend vond begin 2017 plaats in conferentiecentrum De Glind met als thema 'Helpen'. Twee mdw'ers hebben ons ingeleid in het thema, te weten de zrs. M. de Greef (werkzaam op Haïti) en M. Hendriksen (werkzaam in Zambia). Het was een boeiend en samenbindend weekend.

4.10.2 Afscheidssymposium ds. G. Drayer april 2017

Op dit symposium voerden naast ds. G. Drayer ook br. M. Niemeijer (voormalig directeur van Tear) en zr. R. Molenaar (huidig directeur van Woord en Daad) het woord. De relatie tussen geld en geloof is een spannende. Het was goed om als kerken en hulporganisaties

elkaar op een kritische en betrokken manier te bevragen. De inhoud van dit symposium is verwerkt in de Diacon: ‘We helpen zo graag! Maar hoe helpen we goed?’ (zie ook par. 3.7.2).

5 *4.10.3 Werkbezoek Open Arms, bezinning Integral mission/Umoja*

Op 17 januari 2018 legden deputaten diaconaat van de CGK en van de GKv/NGK samen met werkgroepleden een werkbezoek af bij het project Open Arms van de Samenwerkingsgemeente in Rotterdam- Alexanderpolder en de GKv Alexanderpolder. Br. H. den Breejen, missionair diaconaal werker, vertelde hoe Open Arms jaren geleden klein begon met de vraag: ‘Wat zou de buurt missen als de kerk hier niet zou zijn?’ Vanuit de noden en vragen van de buurt, is er allerlei missionair diaconaal werk opgezet. Ds. A. Jansen gaf vervolgens een presentatie over *Integral mission*, waarin hij benadrukte dat missionair en diaconaal niet gescheiden moeten worden: ze horen altijd samen. Integral mission is met andere woorden: geloof in actie.

15 Aansluitend was er bezinning in groepen: hoe kunnen we kerken toerusten in Integral mission? De meerderheid van de aanwezigen sprak uit dat gemeentebrede toerusting nodig is te beginnen bij de diakenen, waarbij een combinatie van verschillende methodieken (bijvoorbeeld e-learning ondersteund door een coachingstraject) de voorkeur verdient. Het verlangen is uitgesproken om ook de toerusting integraal aan te bieden en dus in

20 samenwerking met (deputaten) evangelisatie ter hand te nemen.

4.10.4 Bezinningsdag TUA juni 2018

Deputaten evangelisatie organiseerden op 27 juni 2018 een expertmeeting in Apeldoorn. Het werd een goede ontmoeting tussen afgevaardigden van (bijna) alle deputaatschappen.

25 De meeting startte met een presentatie en analyse van de statistieken van het ledenbestand van de CGK. De presentatie onderstreepte de urgentie om samen na te denken over de toekomst van onze kerken. Daaruit kwam de vraag op hoe we meer kunnen samenwerken in het toerusten van de kerken. Voor deputaten diaconaat komt dan vooral meer samenwerking met deputaten evangelisatie en zending in beeld. Hierover zijn de drie

30 deputaatschappen met elkaar in gesprek en we hopen dat er ook spoedig concrete stappen gezet gaan worden.

4.11 Bezinning en onderzoek

4.11.1 Armoedeonderzoek van het Knooppunt Kerk en Armoede

35 Bezinning en onderzoek kunnen op diaconaal terrein nogal eens in samenwerking met anderen worden opgepakt. Eind 2016 is het onderzoeksrapport *Armoede in Nederland* gepubliceerd. Kerken zijn op allerlei manieren betrokken bij de strijd tegen armoede. Dit onderzoek is een vinger aan de pols van de diaconale hulpverlening. Het onderzoek werd gedaan onder diaconieën en diaconale ondersteuningsdiensten van 3600 aangeschreven

40 kerken. Het genereerde brede publiciteit. De uitkomsten spreken heldere taal: het beroep op de kerken neemt toe. De diaconale hulp vindt plaats zonder onderscheid van personen en vooral op de terreinen van eerste levensbehoeften. Daarnaast zijn er veel gezinnen met kinderen die niet kunnen meedoen met schoolactiviteiten of die te maken krijgen met een dreigende uithuiszetting. De kerkelijke betrokkenheid bij projecten die directe aandacht en hulp bieden aan kwetsbare groepen is toegenomen. De kerk werkt daarin laagdrempelig en mensgericht. Het onderzoek eindigt met een aanbeveling aan de overheid om meer te doen

45 aan preventie van armoede. Dit zou kunnen door kwetsbare groepen meer en gericht te ondersteunen en minder bureaucratisch te werken. Deputaten zorgden voor terugkoppeling van de resultaten naar de diaconieën en gaven adviezen over concrete invulling van

50 diaconale ondersteuning.

4.11.2 Onderzoek naar diaconale platforms

Een tweede onderzoek betreft het onderzoek naar lokale diaconale platforms van br. D.J Poel, consultant van het Diaconaal Steunpunt van de GKv/NGK. Er zijn in Nederland inmiddels meer dan honderd diaconale platforms. De drie pijlers voor deze platforms zijn:

- 5 onderlinge steun, dienstbaarheid en belangenbehartiging.
 Het onderzoek wees uit dat deze platforms behoefte hebben aan landelijke ondersteuning, mogelijk in de vorm van een website met daarop best-practices en concrete handelingsperspectieven. Het PDS ziet de meerwaarde in van een krachtenbundeling via diaconale platforms en wil het opzetten van een website ondersteunen. Het Diaconaal
 10 Steunpunt zal hierin namens het PDS als projectleider optreden.

5. Coördinatie

5.1 Instructie en opdracht synode

- 15 In de instructie van de synode wordt deputaten de opdracht gegeven ‘de hulpverlening vanuit de kerken aan kerken en christelijke instellingen in binnen- en buitenland in noden van onderscheiden aard te coördineren en te stimuleren vanuit de gemeenschap met Christus en de daaruit voortvloeiende roeping’.

5.2 Projectbeoordeling en evaluatie

- 20 De werkgroepen DiW en de bureaumedewerkers besteden een groot deel van hun tijd aan de coördinatie van diaconale hulpverlening in binnen- en buitenland: werving, selectie en beoordeling van projectvoorstellen aan de hand van de criteria voor goede doelen die deputaten hanteren. Projecten dienen een deugdelijk voorstel in te dienen met een duidelijk plan, een logframe met realistische doelstellingen en een sluitende begroting.
 25 Een van de belangrijke criteria waar bij de beoordeling van een projectvoorstel altijd op gelet wordt, is dat van de betrokkenheid van een lokale kerk of christelijke organisatie bij het project. Deputaten willen lokale kerken helpen met helpen in de eigen omgeving (het principe van ‘kerken helpen kerken helpen hun diaconale roeping te vervullen’). Als een project dus niet gedragen wordt door een lokale partner, kan het niet gesteund worden. De
 30 enige uitzondering hierop kan noodhulp zijn, maar ook dan wordt bij voorkeur gezocht naar een lokale (christelijke) organisatie die grote ruimte geeft aan overleg met en inbreng van de betrokkenen.

- 35 Andere projectcriteria zijn wederkerigheid (kunnen we in Nederland ook iets leren van de buitenlandse partner?) en duurzaamheid (en daarmee wordt niet alleen bedoeld de ecologische impact van een project, maar ook de mogelijkheden om op termijn andere inkomsten te verwerven en zonder steun van deputaten te blijven draaien). Bij de beoordeling wordt bovendien voorkeur gegeven aan projecten die als doelgroep hebben: vrouwen, kinderen, gemarginaliseerde bevolkingsgroepen, mensen met een beperking
 40 en/of slachtoffers van hiv/aids.

- De werkgroepen DiW beoordelen en wegen projecten ieder (half) jaar aan de hand van geleverde financiële en narratieve jaarverslagen aangevuld met email- en skypecontacten door de contactpersoon van de werkgroep met een bepaald project. Als er geen duidelijke
 45 (financiële) verantwoording van de besteding van de ontvangen gelden gegeven is, ook niet na herhaalde navraag, dan wordt de steun aan het project stopgezet. We bieden die projecten wel de mogelijkheid aan van assistentie bij capaciteitsopbouw. Zo konden enkele kerken en instellingen toch weer terugkeren op de projectenlijst na een verbetering van de kwaliteit en de capaciteit van de organisatie.

50

5.3 Projecten van Afrika

In de afgelopen synodale periode kon de steun aan enkele projecten in Zuid-Afrika worden afgebouwd, omdat de (plaatselijke) overheid de lopende kosten is gaan subsidiëren. Eén daarvan is het kindertehuis Takalani in Venda. Er is nog wel wat incidentele hulp gegeven bij de verbouw van het kindertehuis, dat met name ook vluchtelingkinderen uit Zimbabwe opvangt.

Helaas kon in 2017 de hulp bij de voedselvoorziening van het kindertehuis in Burundi niet langer worden voortgezet. De werkgroep Afrika onderzoekt de mogelijkheid om door inzet van een organisatie die werkzaam is in Burundi te assisteren bij de capaciteitsopbouw van de kerken in Burundi, zodat zij zelf duurzame en bestendige projecten kunnen opzetten, deze efficiënt ten uitvoer brengen en ook monitoren. De werkgroep zou graag een vorm van steun aan de kerken in Burundi willen blijven geven, omdat het een zeer arm en door conflicten geteisterd land is en de nood met name onder vrouwen en kinderen hoog is.

In Mozambique zijn deputaten al bijna twintig jaar betrokken bij de coaching van landbouwprojecten van de kerken in de provincie Zambezia. In 2013 is er vanuit de AEM-Z kerken daarvoor een onafhankelijke NGO ontstaan: CODESA. Deputaten steunen sindsdien het werk van CODESA, als back donor van Tear Nederland en sinds 2019 als donor. In 2017 heeft de organisatie een externe evaluatie ondergaan. Mede naar aanleiding van de resultaten van die evaluatie heeft de werkgroep Afrika besloten om voor de komende jaren vooral de Umoja-toerusting van CODESA te ondersteunen. De voorlichting op het gebied van duurzame landbouw en hygiëne kan nog steeds worden aangeboden als plaatselijke kerken en gemeenschappen die relevant achten voor de ontwikkeling van de eigen gemeenschap.

Verder heeft werkgroep lid zr. C. H. Lankhaar op uitdrukkelijk verzoek van CODESA in 2018 twee maal een periode van enkele weken samen met alle medewerkers en het bestuur gewerkt aan het vergroten van de capaciteit van de organisatie. Deze capaciteitsopbouw sloot aan bij de leervragen die CODESA heeft: het opstellen van een projectcyclus, een projectvoorstel en een begroting, het meten van effecten en van de voortgang en het financieel management. Zowel kennis delen als training van vaardigheden kwam aan bod in een interactieve setting. Ook is uitvoerig stilgestaan bij het transformatieproces naar Umoja en wat dat betekent. Het bestuur heeft een eerste basistraining gehad in fondsenwerving en strategieontwikkeling. Bij leven en welzijn wordt dit in 2019 vervolgd.

In de afgelopen synodale periode zijn ook nieuwe projecten door verschillende partners, met name ook mdw'ers van onze kerken, aangedragen voor ondersteuning. In Egypte wordt via lokale kerken medische hulp gegeven aan Soedanese vluchtelingen, die op geen enkele hulp van de plaatselijke overheid kunnen rekenen.

In Senegal wordt het medisch werk en met name de opleiding van lokale medische werkers door de arts zr. T.D. Kieviet-Immerzeel (mdw'er uitgezonden door ICF Rotterdam) ondersteund.

In de door economische en politieke onrust geteisterde Centraal-Afrikaanse Republiek konden deputaten een christelijke stichting assisteren bij het opzetten van een proefboerderij. Op de boerderij wordt de Bayakabevolking (ook wel bekend als de Pygmeeën, de armste bevolkingsgroep in de CAR) getraind in het houden van geiten. Zij leefden traditioneel van de vruchten en het wild in het tropisch regenwoud, maar door de illegale jacht en de kap van het regenwoud is hun voedselsituatie ernstig achteruit gegaan. Met het fokken van geiten kunnen zij in hun eigen voedsel voorzien en een eigen inkomen verwerven.

5.4 Projecten van AMEA

In de verslagperiode is veel aandacht uitgegaan naar de gevolgen van de samensmelting van de voormalige werkgroepen AZAM en Europa en de daarbij behorende herverkaveling van projecten voor alle werkgroepen. De bemensing van de nieuwe werkgroep AMEA gaf enige hoofdbrekens.

In deze synodale periode is de steun aan enkele bestaande projecten gestopt, maar zijn er ook nieuwe voorstellen van projecten gehonoreerd. Ten aanzien van Haïti besloten we het al sinds 2010 lopende project 'Herbebossing' dat met onze partner KDRé werd uitgevoerd (zie bijvoorbeeld Doorgeven, februari 2018, p.4-5) te beëindigen, omdat genoemde partner ophield te bestaan. Tegelijk konden we besluiten dat onze hulp aan Haïti op een andere manier wordt gecontinueerd via Woord en Daad in het project 'Rehabilitatie kindslaven'. In Haïti werken ca. 300.000 kinderen als slaaf in de huishouding van talrijke 'gastgezinnen'. De lokale organisatie 'Restavek Freedom' probeert zoveel mogelijk kinderen naar school te laten gaan en indien nodig psychosociale hulp te bieden. Tegelijk wordt ingezet op bewustwording bij de gastouders dat uitbuiting en uitsluiting van school niet kan worden geaccepteerd.

Een voorbeeld van een project waarbij het schortte aan het verstrekken van benodigde rapportage is het project 'Opleiden hiv/aids-voorlichters' van de organisatie CARE in India, die predikanten, kerkleiders en vrijwilligers traint tot hiv/aids-voorlichter. In 2016 is gewerkt aan een adequate projectevaluatie, die eind 2016 een effectieve rapportage opleverde en onze twijfel over een juiste besteding van de gelden volledig wegnam.

Tot steun voor enkele nieuwe projecten in Nederland kon ook worden besloten:

Met projectaanvraag 'De Poster' wordt in Veenendaal ondersteuning gegeven aan onderwijstaken en samenbindende activiteit in hun eigen woon- en leefomgeving.

Ook het project 'Assen zoekt' dat een thuis wil zijn voor kwetsbare mensen door middel van missieactiviteiten, maaltijden en verdiepingsavonden, krijgt voor drie jaar steun. De projectaanvraag 'Home for Kurds' werd eveneens voor drie jaren gehonoreerd. In dit opvangtehuis in Rotterdam wordt Koerden een plek geboden waar ze tot rust kunnen komen en waar mogelijkheid is tot herstel.

Een laatste toezegging werd gedaan aan het project 'Hoop voor vluchtelingen' dat zich richt op Arabisch sprekende vluchtelingen in Nederland die in een isolement dreigen te raken. Met een mobiel kantoor in een camper worden (nood-)opvangcentra bezocht om hen op een rustige plek te voorzien van juridische, medische of praktische hulp.

5.5 Noodhulp

Op veel plaatsen in de wereld is er sprake van acute nood ontstaan door natuurrampen of door oorlog en geweld. Geven voor noodhulp is dan meer dan een optie; de Schrift leert ons dat de naaste in nood op ons mag rekenen. We mogen de ander de naaste zijn vanuit de genade van Jezus Christus. De synode heeft aan deputaten de instructie gegeven 'bij calamiteiten de kerken en kerkleden op te wekken hun roeping te vervullen tegenover de naaste in nood'. Daarvoor hebben deputaten in 2017 een noodhulpprotocol opgesteld.

In een aantal gebieden hebben we hulp kunnen geven nadat onze kerken ons daartoe in staat hadden gesteld. Zo is hulp gegeven aan humanitaire nood in Mozambique (overstroming), Europa (vluchtelingen), Haïti (orkaan), Noord-Oost Afrika (hongersnood en vluchtelingen), Nepal (overstroming), Papua-Nieuw-Guinea (aardbeving), Bangladesh (de Rohingya's), India (overstroming), Lombok (aardbeving) en Sulawesi (aardbevingen en een tsunami) en Jemen (dreigende honger ten gevolge van oorlog).

Daarbij proberen deputaten steeds als de noodhulpfase is ‘afgewikkeld’ ook ondersteuning in de wederopbouw te geven. Voor deze tweede fase worden projectvoorstellen van organisaties die ter plekke de wederopbouw ter hand nemen, door de werkgroep van het betreffende gebied beoordeeld en geselecteerd. De opbrengst van de noodhulpcollecten is
5 steeds boven verwachting goed. Onze kerken gaven voor de nood in de wereld aan deputaten over de jaren 2015-2017 €1.382.140,-.

In de uitvoering van de noodhulp is veelal samengewerkt met ‘zusterorganisaties’ in Nederland, zoals de Gereformeerde Zendingsbond (GZB), Verre Naasten (DVN), ZOA, Woord & Daad (W&D), Tear en andere organisaties in het zogenaamde noodhulpcluster.

10 Elk van deze organisaties rapporteert regelmatig gedurende de periode dat de noodhulp gegeven wordt en na afloop ontvangen deputaten een gedetailleerd verslag. Ook verlenen we noodhulp via lokale partners of kerken zoals in Nepal of Indonesië (Sulawesi).

Op gevarieerde wijze worden de kerken, via de diaconieën, geïnformeerd over de gegeven noodhulp waarover rapportage is ontvangen. We hebben daarbij ook gebruik gemaakt van
15 korte films, zoals in het geval van Haïti. Elk jaar weer zijn deputaten dankbaar voor en verwonderd over de offervaardigheid van onze kerken.

6. Samenwerking

6.1 Instructie en opdracht synode

20 De instructie voor deputaten op het punt van samenwerking is tweeledig: ten eerste ‘contacten te onderhouden met hulporganisaties en hulpverlenende instellingen in eigen kerkelijk leven of daarbuiten en voor zover nodig met overheidsinstellingen’. Ten tweede ‘de kerken te vertegenwoordigen in interkerkelijk overleg of overleg van andere aard bij diaconale aangelegenheden, en in internationale diaconale contacten’.

6.2 Interkerkelijke contacten

6.2.1 Centrum voor Israël Studies (CIS)

Sinds 2009 zijn deputaten betrokken bij het CIS in de werkgroep Jeruzalempost. We willen als kerken naast ‘luisteren’ en ‘getuigen’ Israël ook ‘dienen’, zoals het deputaatschap kerk
30 en Israël hun missie omschrijft. Dat dienen doen beide deputaatschappen in gezamenlijkheid vanuit de werkgroep ‘Jeruzalempost’, waar ook de GZB bij betrokken is. De afgelopen drie jaar heeft zowel ds. G. Drayer als zijn opvolger, ds. E.J. Van der Linde, in deze werkgroep zitting genomen.

De samenwerking in de werkgroep verloopt prettig. De projectcoördinator van het CIS, zr.
35 A. Steitner, behartigt momenteel de diaconale belangen.

6.2.2 PDS (GKv/NGK)

In het Platform Diaconale Samenwerking (PDS) werken de diaconale deputaatschappen van de CGK en GKv/NGK samen. Die samenwerking verloopt naar volle tevredenheid.

40 Het PDS fungeert als denktank en tevens worden allerlei gezamenlijke activiteiten gecoördineerd. Binnen PDS is veel nagedacht over de uitwerking van het beleidsplan *De ander de naaste*. Dit heeft onder andere geleid tot het aangaan van een samenwerking met Umoja Nederland (zie par. 4.2.2). Onder het PDS fungeert ook de werkgroep Jeugddiaconaat (zie par. 4.4). Tevens participeren afgevaardigden van de GKv/NGK in de
45 werkgroep DiGS van deputaten diaconaat. Op deze manier laten we de samenwerking op een natuurlijke manier groeien.

De diaconale consulenten van CGK en GKv/NGK hebben met elkaar de e-learningcursus Bloeiend Diaconaat) ontwikkeld (zie par. 4.2.1).

Via PDS worden kennis en ervaring gedeeld, zodat we geen dingen dubbel doen en elkaar
50 kunnen versterken.

6.2.3 Contacten andere kerken

In de praktijk is er vanuit het bureau hartelijk informeel contact met (diaconale organisaties van) verschillende kerken, van bijvoorbeeld de PKN, de Gereformeerde Gemeente en de Hersteld Hervormde Kerk (HHK). Deputaten hebben in de afgelopen periode extra
 5 aandacht gegeven aan het contact met de generale diaconale commissie van de HHK. Er is een goed gesprek geweest tussen de wederzijdse moderamina en beleidsmedewerkers. Afgesproken is dat we elkaar informeren over onze werkzaamheden en dat de beleidsmedewerkers zo vaak als nodig is contact met elkaar hebben. Ook hebben we
 10 elkaars diakenendagen bezocht. Gaandeweg kijken we hoe dit zich verder ontwikkelt. Tot hiertoe verlopen de contacten naar tevredenheid van beide kanten. Met de Gereformeerde Bond in de PKN en de GKv is goede samenwerking binnen het zgn. Frans beraad (zie 6.4.4) en binnen het kerkelijk noodhulpcluster. De laatste vorm van samenwerking op het gebied van noodhulp is de laatste jaren sterker geworden. Dit doen we in het besef dat we bij een ramp als kerken een gezamenlijk belang dienen en dat we de
 15 krachten kunnen bundelen in het belang van een buitenlandse partner in het noodhulpgebied. Voor deze samenwerking is er een website www.kerkenhelpenkerken.nl, die opgesteld wordt als er een gezamenlijke noodhulp loopt.

6.3 Binnenkerkelijke contacten

6.3.1 Deputaatschappen en commissies

20 Ds. H. Carlier vertegenwoordigt deputaten diaconaat bij deputaten LKB en doet verslag aan deputaten wanneer dat nodig is.

6.3.2 Deputaten contact met de overheid en deputaten pastoraat in gezondheidszorg

25 Afgevaardigden van de deputaatschappen contact met de overheid, pastoraat in de gezondheidszorg en diaconaat ontmoeten elkaar gemiddeld om de twee jaar. Het accent ligt daarbij op het uitwisselen van informatie over ontwikkelingen op maatschappelijk en diaconaal gebied, bijvoorbeeld de jeugdzorg in Nederland en de schuldenproblematiek. Deze problematiek neemt steeds grotere vormen aan, ook binnen onze gemeenten. Over dit
 30 laatste onderwerp willen we de bezinning samen gaan stimuleren.

6.3.3 Deputaten buitenlandse zending

Er zijn regelmatige contacten met het deputaatschap zending. Eén keer per jaar is er een gezamenlijke moderamenvergadering, waarbij thema's die ons gezamenlijk belang zijn
 35 worden besproken. Het gaat dan om de invulling van Integral mission en de jongerenreizen via SenT (voorheen DJW). Verder is er zeer geregeld contact tussen de bureaumedewerkers van diaconaat en zending, met name over de missionaire diaconale werkers, waar beide deputaatschappen bij betrokken zijn. Bij werkbezoeken in het
 40 buitenland is sprake van een goede samenwerking. Immers, op elk zendingsterrein van onze kerken, behalve in Taymyr in Siberië, zijn ook diaconale projecten.

6.3.4 Deputaten evangelisatie

De contacten met deputaten evangelisatie vinden vooral plaats rondom missionair-diaconale projecten in Nederland en toerusting van de plaatselijke kerken. Thema's die ons
 45 beiden aangaan worden besproken door beleidsmedewerkers. In het overleg van gezamenlijke deputaten komt het belang van het gebruik van elkaars expertise en het gezamenlijke optrekken in de dienstverlening aan de kerken aan de orde.

6.3.5 Deputaten kerk en Israël

In het kader van Doorgeven heeft een afvaardiging van de redactieraad van Doorgeven, waarin deputaten diaconaat zijn vertegenwoordigd, eenmaal vergaderd met een afvaardiging van deputaten kerk en Israël.

5

6.3.6 Commissie partners zendingsgemeenten

Namens deputaten diaconaat is ds. G. Drayer lid van de commissie partners zendingsgemeenten (PZG). Deze commissie zal zelfstandig via deputaten evangelisatie rapporteren.

10 Bij het instellen van de commissie partners zendingsgemeenten (PZG) besloot de generale synode 2013 de deputaatschappen zending, evangelisatie en diaconaat te verzoeken PZG van financiële middelen te voorzien. Deputaten diaconaat hebben ingestemd met een bijdrage van €75.000 (2014) en €30.000 (2018). Deze bedragen zijn niet in de begroting van deputaten opgenomen, en zijn derhalve niet door de omslag gedekt, zodat deze

15

Deputaten zijn van mening dat gezien haar huidige financiële positie niet langer van hen gevraagd kan worden door bijdrage aan PZG verder in te teren op haar reserves. Derhalve verzoeken deputaten met nadruk aan de generale synode om in de financiële middelen voor PZG langs andere wegen te voorzien, of de omslag voor ons deputaatschap

20 dienovereenkomstig te verhogen zodat de uitgaven aan PZG in de begroting van diaconaat gedekt zijn.

6.4 Niet-kerkelijke contacten en participaties

6.4.1 Knooppunt Kerken en Armoede

25 In het Knooppunt werken deputaten in het bestrijden van armoede in ons land samen met een aantal organisaties die in het verleden deels in DISK samenwerkten. De officiële start van dit knooppunt was 22 januari 2016 met de presentatie van het boekje Betrokkenheid Troef waarin een honderdtal inspirerende diaconale initiatieven tegen armoede in Nederland bijeen zijn gebracht. Ds. G. Drayer was hier vanaf het begin bij betrokken en is

30 nog steeds de vertegenwoordiger namens deputaten. De belangrijkste taken van het Knooppunt zijn onderzoek (zie 4.11) en het creëren van bewustwording inzake armoede in Nederland alsmede het stimuleren van initiatieven voor armoedebestrijding in ons eigen land.

30

Het Knooppunt is een projectalliantie met de volgende deelnemers: de Raad van Kerken in Nederland, de Christelijke Gereformeerde Kerken, de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt, de Nederlands Gereformeerde Kerken, de Protestantse Kerk in Nederland (Kerk in Actie), het Leger des Heils, het Landelijk Katholiek Diaconaal Beraad namens de Rooms-Katholieke Kerk en het bisdom Groningen-Leeuwarden, en MissieNederland.

35

6.4.2 Micha NL

Deputaten participeren in Micha Nederland, een netwerk van kerkelijke en christelijke maatschappelijke organisaties. De organisatie wil zich vooral inzetten voor gerechtigheid vanuit het bekende Micha 6 vers 8.

40

45 Micha Nederland ontwikkelt jaarlijks materiaal voor een *Micha Zondag*, waarin een thema op het gebied van gerechtigheid wordt uitgediept. Er wordt een divers aanbod van preekschetsen geboden, zodat de verschillende deelnemers ieder met hun eigen accenten de zondag kunnen invullen.

45

De huidige *Micha Cursus* bestaat al weer een flink aantal jaren en is op bepaalde fronten zowel qua inhoud als opzet verouderd en wordt op dit moment vernieuwd. Daarbij zijn een

50 aantal keuzes gemaakt: de Bijbel wordt meer leidraad en onderdeel van het verhaal. In de

50

vernieuwde opzet zal meer aandacht zijn voor Integral mission en voor advocacy: het laten horen van je stem in situaties die onrechtvaardig zijn. Ook wordt gekeken naar onze rol in consumptie. Daarnaast worden via verschillende modules verdieping en praktische handvatten aangeboden.

- 5 De *Micha Monitor* is een periodiek onderzoek op aspecten van het thema gerechtigheid in het denk- en leefgedrag van christenen in Nederland. Een van de conclusies van de laatste monitor is dat er nog niet veel verschil is tussen christenen en niet-christenen in bewustzijn van en inzet op de thema's van Micha. De monitor onderstreept het voortgaande belang van Micha Nederland als initiator van bewustwording op haar thema's.

10

6.4.3 *SchuldHulpMaatje*

Via het PDS participeren deputaten in SchuldHulpMaatje (SHM). De vereniging faciliteert en ondersteunt haar leden: dat zijn lokale SHM-verenigingen die in hun stad of gemeente uitvoering geven aan de missie om mensen die te maken hebben met (dreigende) schulden te ondersteunen.

15

De samenwerking van SHM met PDS, die er al lange tijd was, is in 2017 bekrachtigd met een overeenkomst die in hoofdlijnen inhoudt dat we relevante kennis met elkaar uitwisselen en elkaar faciliteren in het geven van publicatieruimte.

20

6.4.4 *Frans beraad*

Deputaten hebben ook een vertegenwoordiging in het zogenaamde Frans beraad – een bijeenkomst waar allerlei organisaties uit de reformatorische kring bijeenkomen om samen te spreken over hoe de gereformeerde kerken in Frankrijk gesteund worden en eventueel daarover samen afspraken te maken. Hierin werken we samen met deputaten zending. De consulenten ds. E.J. Van der Linde en ds. A. Hilbers hebben deze bijeenkomst jaarlijks bijgewoond. Er gaat in de vergaderingen veel betrokkenheid uit naar de samenwerking met de Faculteit Jean Calvin in Aix-en-Provence en met de UNEPREF.(Union Nationale des Eglises Protestantes Réformées Evangéliques de France).

25

30

6.4.5 *Prisma*

Als een van de medeoprichters zijn deputaten nauw betrokken bij Prisma, de koepel van zeventien christelijke hulpverleningsorganisaties. De afgelopen jaren waren voor Prisma enerverend. Br. H. Jochemsen, die jarenlang fungeerde als gezicht van Prisma, ging met pensioen. In zijn plaats werd br. H. Feenstra benoemd als directeur.

35

Veel veranderde er in de afgelopen tijd in de subsidieregeling van de regering en de doorwerking van een andere visie op hulpverlening. Als gevolg daarvan werd het subsidiedeel 'CoPrisma' opgeheven. De samenwerking tussen de zeventien organisaties blijft echter bestaan en de koepel zal worden uitgebreid met een aantal nieuwe leden.

40

Deputaten zijn dankbaar dat bij een moeilijk onderwerp als de wereldwijde hulpverlening christelijke organisaties samenwerken om de kwaliteit en het kennisniveau ervan te waarborgen. Op de website van Prisma (www.prisma.org) kunt u verder alle benodigde informatie vinden over netwerken etc.

7. *Evaluatie*

45

7.1 *Werkwijze*

Op grond van de opdrachten van de synode hebben deputaten een aantal taken en activiteiten geformuleerd. Vervolgens zijn deze taken/activiteiten verdeeld onder de diverse werkgroepen die hiermee aan het werk zijn gegaan. Zij hebben de taken geprioriteerd en smart geformuleerd.

Halfjaarlijks heeft iedere werkgroep hierover gerapporteerd. Tijdens de daarop volgende deputatenvergadering zijn de rapportages besproken. Vragen die hierbij gesteld werden waren: aan welke taken wordt gewerkt en kunnen jullie daarmee verder? Welke taken zijn nog niet opgepakt? Hoe komt dat en wat is er nodig om die taken wel te kunnen vervullen?

5

7.2 Eindevaluatie

Voor de eindevaluatie is gebruik gemaakt van een spreadsheet met de volgende onderdelen (de spreadsheet is beschikbaar als bijlage d):

- Hebben we de taken gedaan?
- 10 - Hoe hebben we de taken gedaan?
- Hebben we de taken goed gedaan?
- Opmerkingen, aandachtspunten, punten ter verbetering.

7.3 Conclusie

15 We mogen dankbaar constateren dat van de 46 taken die we geïdentificeerd hebben om uit te voeren, er 40 goed of voldoende zijn uitgevoerd. Duidelijk is geworden dat we (nog) niet voldoende aandacht hebben kunnen geven aan:

- het ontwikkelen van relevant beleid t.a.v. de diaconale (missionaire) gemeente;
- het stimuleren van classes zonder (een goed functionerende) CDC op hun
20 verantwoordelijkheid in dezen;
- het jeugddiaconaat;
- versterken van diaconaal bewustzijn van predikanten;
- het aandacht geven aan gerechtigheid in maatschappelijke contexten;
- het bevorderen dat kerken 'groene kerken' worden.

25 In deze periode is er een bezinning geweest rond het onderwerp de diaconale (missionaire) gemeente. Aan dit veelzijdige onderwerp kleven nog veel openstaande vragen.

De zorg rond niet goed functionerende CDC's is in feite een doorgaande zorg.

30 Wat het jeugddiaconaat betreft: daar is een werkgroep intensief mee bezig geweest en vervolgens is dit verder in PDS-verband opgepakt, onder andere door het uitbrengen van een Diacon over dit onderwerp. De concretisering naar de lokale kerken is nog niet voldoende gebeurd.

Het diaconaal bewustzijn van predikanten versterken is een heel effectief middel voor een goed functionerend diaconaat in de gemeenten. Met dit onderwerp (bijv. via goede relaties met de TUA; diaconaat onder de aandacht brengen bij TUA-studenten, op terugkomdagen, via nascholing en dergelijke) maken we kleine stappen, maar dient gerealiseerd te worden.
35 Gerechtigheid en verantwoordelijkheid voor de schepping, ook als kerken, zijn geen nieuwe onderwerpen, maar krijgen wel meer aandacht in onze kerken en vragen om visie en verdieping.

40 Aan bovenstaande punten werken we graag verder in de volgende synodeperiode.

7.4 Volgt hier een wijziging van beleid uit?

Uit de evaluatie blijkt dat er geen wijziging van beleid nodig is. Deputaten diaconaat willen graag verder werken aan de taken en activiteiten die voortvloeien uit onze beleidsnotitie *De ander de naaste* en de instructie die is vastgesteld.

45

50

8. Financiën

8.1 Financieel verslag 2016-2019

Staat van baten en lasten	2016	2017	2018	Begroting 2019
Baten				
Opbrengst bijdragen kerken	222.506	251.000	263.152	257.375
Renteopbrengst	8.910	7913	4074	10.000
Diverse giften en legaten	41.144	42361	44244	25.000
Ontvangen giften projecten	369.143	344276	394814	400.000
Ontvangen giften noodhulp en rampen	282.917	435213	431105	p.m.
	924.620	1.080.763	1.137.389	692.375
Lasten				
Personeelskosten	194.276	226.000	159.467	222.000
Huisvestingskosten	15.350	15.000	14.700	15.500
Participatiekosten commissies	12.545	11.550	51.016	15.000
Kosten meldpunt	9.014	3.755	-3.755	0
Algemeen kosten	102.348	11.4911	92.818	81.500
Kosten toerusting	9.223	5.190	23.347	10.000
Kosten publicaties	8.415	10.967	-671	20.000
Projecten	305.685	241.195	487.208	400.000
Noodhulp en rampen	282.917	429.579	431.105	p.m.
	939.773	1.058.147	1.255.235	764.000
Resultaat	-15.154	22.617	-117.847	-71.625
Balans per 31 december	2016	2017	2018	
Vaste activa				
Financiële vaste activa	27.727	28.153	28.307	
Vlottende activa				
Vorderingen, overlopende activa	14.334	17.841	11.363	
Liquide middelen	1.075.850	1.196.005	1.097.294	
	1.090.184	1.213.846	1.108.657	
Totaal activa	1.117.911	1.241.999	1.136.964	
Passiva				
Eigen vermogen	52.4518	43.9421	413.968	
Reserveringen				
Bestemmingsreserve	184.908	287.989	195.595	
Toerustingsfonds	16.467	15.467	15.467	
Rampenfonds	150.000	150.000	150.000	
	351.375	453.456	361.062	
Schulden				

Schulden op korte termijn	242.018	349.122	361.934	
Totaal passiva	1.117.911	1.241.999	1.136.964	

8.2 Korte toelichting op het financieel verslag 2016-2018

- Deputaten zijn bijzonder verheugd over het feit dat de afgelopen drie jaar alle gemeenten hun omslag hebben afgedragen. Dat is reden tot grote dankbaarheid. Onze gemeenten geven trouwens gul voor diaconale collecten, zeker als het om noodhulp gaat.
- 5 Deputaten houden een weerstandsvermogen aan van een maal de 'normale uitgaven'. Omdat de verplichtingen van deputaten per jaar veranderen (nieuwe projecten starten op, projecten lopen af), is er gekozen voor 'vast' weerstandsvermogen van €490.000 voor de periode 2020-2022.
- 10 Een specificatie van de balans en de staat van baten en lasten is indien gewenst beschikbaar.

8.3 Begroting 2020-2022

- De basis van de begroting van deputaten diaconaat is een voortzetting van het huidige
- 15 beleid.
- Het resultaat van deze begroting is een omslag van €4,65 per lid, een toename van €1,10. De achtergrond van deze verhoging is dat deputaten al jaren interen op het eigen vermogen.
- Deputaten achten het niet verantwoord dat het vermogen verder daalt.
- 20 Verwachte ontwikkeling eigenvermogen:
31/12/19 (startpunt nieuwe begroting) €492.344
- De begroting 2020 - 2022 heeft de volgende uitgangspunten:
- ledental CGK 72.000;
 - diaconaal bureau 2,9 fte;
 - 25 - rentepercentage van 1%;
 - weerstandsvermogen €490.000.
- De hulpverleningscollecte (februari) is geen onderdeel van de omslag. Financiering van de projecten blijft ongewijzigd: het surplus hulpverleningsgelden ontvangen in jaar x wordt na goedkeuring van deputaten besteed in het jaar x+1 aan extra
- 30 projecten.
- Een volledige toelichting op de begroting is indien gewenst beschikbaar.

Baten	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Opbrengst bijdragen kerken	257.375	334.800	334.800	334.800
Intrest	10.000	5.000	5.000	5.000
Diversen giften legaten algemeen	25.000	45.000	45.000	45.000
Ontvangen giften projecten	400.000	400.000	400.000	400.000
Noodhulp en rampen	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Totaal	692.375	784.800	784.800	784.800
Lasten	2019	2020	2021	2022
Personeelskosten	222.000	230.000	236.000	242.000
Huisvestingskosten	15.500	15.500	15.500	15.500
Participatiekosten commissies	15.000	12.500	12.500	12.500
Algemene kosten	81.500	99.150	100.650	101.350

Toerusting	10.000	10.000	10.000	10.000
Kosten publicaties - opbrengsten	20.000	10.000	10.000	10.000
Projecten	400.000	400.000	400.000	400.000
Noodhulp en rampen	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Totaal	764.000	777.150	784.650	791.350
Resultaat	-71.625	7.650	150	-6.550

9. Voorstellen

Deputaten doen u de volgende voorstellen:

1. Goedkeuring te geven aan het werk dat deputaten hebben verricht in de achterliggende periode;
2. Opnieuw deputaten te benoemen op basis van de bestaande instructie en het beleids- en werkplan *De ander de naaste*, over betrouwbaar present zijn;
3. Deputaten de volgende meer specifieke opdrachten te geven:
 - a. contact te blijven onderhouden met deputaten kerk en overheid en deputaten pastoraat in de gezondheidszorg ten aanzien van diaconale ontwikkelingen op maatschappelijk gebied;
 - b. met deputaten contact met de overheid ons bezinnen op de schuldenproblematiek, met name onder de jongere leden van onze gemeenten en hun leeftijdsgenoten;
 - c. met deputaten evangelisatie en zending het gesprek voortzetten inzake de samenwerken in het toerusten van de kerken;
 - d. de bijtitel van ons visiestuk is 'op weg naar 2020' en geeft aan dat het goed is na verloop van tijd een visiestuk te herijken; dat willen we de komende GS-periode gaan doen;
 - e. een goede regeling te treffen inzake de financiën van de commissie PZG;
 - f. de samenwerking binnen het PDS voort te zetten en te versterken;
 - g. verder te werken aan de in paragraaf 7.3. genoemde punten.

10. Benoemingen

11. Verklaring van afkortingen

- AC Ambtelijk Contact
- AFRIKA werkgroep voor projecten op het continent Afrika
- AMEA werkgroep Amerika-Midden-Oosten-Europa-Azië
- CDC Classicale Diaconale Commissie
- CDV Classicale Diaconale Vergadering
- CGK Christelijke Gereformeerde Kerken
- CHE Christelijke Hogeschool Ede
- CIS Centrum voor Israëlstudies
- DD deputaten diaconaat
- DiGS werkgroep Diaconaat in de Gemeente en de Samenleving
- DiW werkgroepen Diaconaat in de wereld (te weten: AFRIKA en AMEA)
- GB Gereformeerde Bond
- GH Gereformeerde hogeschool, Zwolle
- GKv Gereformeerde Kerken vrijgemaakt
- GZB Gereformeerde Zendingsbond
- GG Gereformeerde gemeenten
- HHK Hersteld Hervormde Kerk

9.13/24

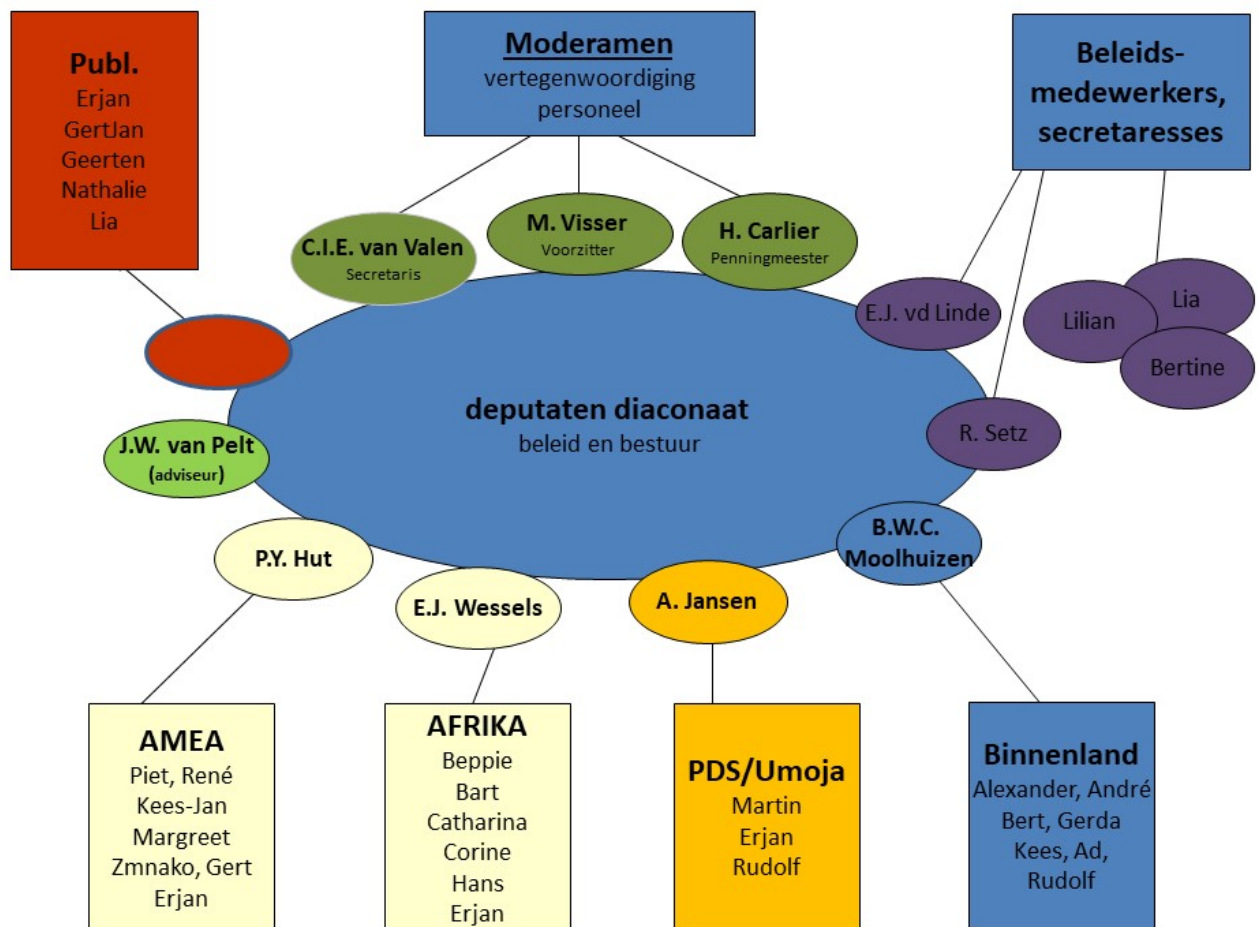
	K.O.	Kerkorde
	LKB	deputaten Landelijk Kerkelijk Bureau
	Mdw'er	missionaire diaconale werker
	NGK	Nederlands Gereformeerde Kerken
5	PZG	Partners zendingsgemeenten
	SenT	Stichting Serve & Travel (voorheen DJW)
	SGJ	Stichting Gereformeerd Jeugdwelzijn
	TUA	Theologische Universiteit Apeldoorn
	TUK	Theologische Universiteit Kampen
10	UNEPREF	Union Nationale des Eglises Protestantes Réformes Evangeliques de France
	WG	de Wilde Ganzen
	Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning

Zegene de Here uw vergadering

15

M. Visser, voorzitter
C.I.E. van Valen, secretaris

Bijlage a: Organogram deputaten en werkgroepen

Bijlage b: Instructie diaconaat en opdrachten GS 2016

Besluiten van de GS 2016 – rapport diaconaat

- 5 De generale synode besloot:
1. goedkeuring te geven aan het werk dat deputaten hebben verricht in de achterliggende periode;
 2. opnieuw deputaten te benoemen op basis van de bestaande instructie en het beleids- en werkplan ‘De ander de naaste, over betrouwbaar present zijn’;
 - 10 3. eerst goedkeuring te verlenen aan de onder punt 5 van het deputatenrapport genoemde wijzigingsvoorstellen ten aanzien van de kerkorde en vervolgens goedkeuring te geven aan de herformulering van de artikelen 25-27 en 50 K.O. en bijlage 28 K.O. (de vragen onder paragraaf IV Diaconie), met in achtneming van de volgende wijzigingen die zijn aangebracht in de voorstellen van de synodecommissie:
 - 15 a. in art. 25 K.O. de eerste zin als volgt te wijzigen: 'De ambtelijke opdracht van de diakenen is het vervullen van de dienst der barmhartigheid. Zij zullen de gemeente voorgaan in een leven van barmhartigheid, gerechtigheid en rentmeesterschap in kerk en wereld en de gemeente toerusten tot diaconaat.';
 - 20 b. in art. 25 K.O. de derde zin als volgt te wijzigen: 'Daarom zullen zij zich op de hoogte stellen van moeiten. Zij bemoedigen en troosten vanuit de Schrift en zorgen voor hulp waar nood is.';
 - c. in art. 25 K.O. de vierde zin als volgt te wijzigen: 'Zij roepen de gemeente op metterdaad betrokken te zijn op de naaste, en coördineren dit waar nodig.';
 - 25 d. in art. 26 K.O. in te voegen: '(ook uit andere kerkverbanden)';
 - e. in art. 50 K.O. in te voegen: 'en een diaken';
 - f. in de visitatievragen ten aanzien van het diaconaat 'bejaarden' te wijzigen in 'ouderen' en 'zusterkring' in 'diaconale steungroep';
 4. uit te spreken dat bij het verder vormgeven van de taak van de diaken als toeruster er duidelijk ruimte dient te blijven bestaan voor de diaken als doener;
 - 30 5. deputaten de volgende meer specifieke opdrachten te geven:
 - a. contact te blijven onderhouden met deputaten kerk en overheid en deputaten pastoraat in de gezondheidszorg ten aanzien van diaconale ontwikkelingen op maatschappelijk gebied;
 - 35 b. de samenwerking binnen het platform diaconale samenwerking (PDS) voort te zetten en te versterken;
 - c. verder te werken aan de in paragraaf 6.3 van het deputatenrapport genoemde punten, met prioriteit aan het jeugddiaconaat;
- en verder
- 40 6. opdracht te geven in de begroting voor legaten en giften uit te gaan van een bedrag van €40.000 per jaar.

Bijlage c: De ander de naaste, over betrouwbaar present zijn

- 45 zie <https://cgk.nl/project/deputatendiaconaat>

Bijlage d: Evaluatie stappen- en activiteitenplan deputaten diaconaat

Taken die voortvloeien uit de GS-opdracht en hoe deze zijn uitgevoerd

	TAKEN	Ge- daan?	Hoe hebben we het gedaan?	Hebben we het goed gedaan?	Opmerkingen
A	Deputaten			++/+/-/--	
1	Werkplan maken vanuit de synode- besluiten	Ja	In de loop van 2017 is hier een opzet van gemaakt	++	
2	Activiteitenplan per werkgroep	Ja	Ja. Voor DiW is dit een hamerstuk; voor de wg publiciteit is een nieuw plan gemaakt; voor DiG/W is dit nog niet gebeurd.	+	We hebben gepoogd vanuit de diverse taken in het werkplan een logframe te maken
3	Mod./- deputatenweekend/ vergaderplanning	Ja	Ja, wel met de diverse bijstellingen ervan	++	
4	Deputaten/mod/PDS -vergaderingen voorbereiden, ondersteunen en uitwerken	Ja	Via het kantoor worden agenda's verstuurd en verslagen gemaakt. Het PDS heeft een eigen agenda-cie.	++	
5	Vergaderingen van Wgg AMEA, Afrika, DiSG, Publ voorbereiden, ondersteunen en uitwerken	Ja	Idem; de acties richting de projecten zijn uitgevoerd door de beleids- en bureaumedewerkers	+	Voorbereiding Afrika beperkt
6	Samenwerking binnen PDS voortzetten en versterken	Ja	Samenwerking DD en DS; samenwerking binnen Umoja, schuldhulpmaatje e.d.	++	
7	Financiële verantwoordelijkheid/betalingen, check fraudeprotocol	Ja	Er was geregeld overleg tussen de penningmeester DD en het bureauhoofd; check van de projecten.	++	
8	Personeelsbeleid	Ja	Functioneringsgesprekken zijn gevoerd; continuïteit inzake beleidsmedewerker binnenlands diaconaat; voorbereidingen voor opvulling vacature	++	Zorgvuldige procedure waarin verschillende mensen betrokken zijn
9	Bureaubeleid (w.o. BHO, faire producten, CRM, Intra)	Ja	Bureauhoofd icm collega's	+	Heeft niet de meeste aandacht. Veel externe partijen
10	Vertegenwoordigen van de CGK in voorkomende gevallen	Ja	Tijdens buitenlandse reizen de kerken gerepresenteerd	+	
11	Rapporteren aan de generale synode	Bezig			
12	Overleg met dep. past.gez.zorg + contact met de overheid	Ja	Er zijn overleggen geweest in diverse samenstellingen.	++	

B	Werkgroepen (AMEA, AFRIKA)				
13	Geven van voorlichting, toerusting en advies	Ja	Via Doorgeven, website, nieuwsbrieven, social media, artikelen in kerkelijke bladen	++	
14	Gemeentes erbij betrekken	Ja	Projectlijst versturen, PPT maken en versturen	+	Nog weinig koppelen van gemeenten aan een specifiek diaconaal project
15	Stimuleringsstaak	Ja	Ontmoetingen met plaatselijke diaconieën, CDC's, organiseren diakendagen, e-learning Bloeiend Diaconaat	+	Niet zoveel plaatselijke diaconieën bezocht
16	Internationale samenwerking (DiW)	Ja	ntacten met partners; ICRC/ECRC?	+	Prismacontacten; Gé Drayer bij ICRC
17	Geven van bijzondere voorlichting	Ja	College's gegeven aan TUA	+	
18	Coördinatie van hulpverlening (projectmanagement)	Ja	Via de werkgroepen en vooral door diac. consultant	++	
19	Begeleiding partners (wederkerig, diversificatie, PME)	Ja	Gesprekken met partner-organisaties, contacten met MDW'ers	+	Wederkerigheid kan sterker
20	Begeleiding projecten (starten, voortgang, afronden)	Ja	Een aantal projecten zijn afgerond of worden over een aantal jaren afgebouwd; een aantal projecten zijn gestart; in deze periode 10 projecten afgebouwd; 9 nieuwe projecten gestart.	+	Vanaf begin nog meer aansturen op duurzaamheid van projecten en begeleiden bij zoeken van andere donoren
21	Geven van noodhulp	Ja	Via het bureau zijn er jaarlijks 1-3 acties gestart en begeleid; nog aanwezige gelden zijn uitgezet	++	
22	Doen van bezinning	Ja	Via werkgroepen, diakendagen en toerustingsbijeenkomsten	+	In DiW=wgg weinig tijd voor bezinning.
23	- op de integrale missie (met evangelisatie, zending, PDS en Umoja.NL) + organiseren symposium	Ja	Via Umoja.nl, symposia en Prismabijeenkomsten	+/-	Veel openstaande vragen
24	- op het betrekken van jongeren	Ja	Werkgroep jeugddiaconaat PDS, meewerken met DJW, contact met toerusters jeugdbonden	+	
25	- op een leven in barmhartigheid, gerechtigheid en rentmeesterschap	Ja	Meedenken en – doen binnen Micha NL, activiteiten DiG/S, toerusting	+	
26	Bezinning op millenniumdoelen	Ja	In Prismaverband bezinning; meedenken met 'Als de tak wil bloeien'.	+	

C	Kerken (DiG/S)				
27	Contacten kerken en diaconieën	Ja	Via voorgaan in diensten, CDV's, toerustingsavonden	+	Is matig gelukt ivm vertrek zr. Luth
28	Begeleiding e-learning	Ja	Via skype, telefoon, e-mail	++	
29	Het stimuleren van het vormen van een lokale gemeenschap voor de kwetsbare naaste	Ja	Via Umoja.nl	+	
30	Organiseren diakendag (met PDS)	Ja	Jaarlijks	++	Succesvolle dagen met goede evaluaties
31	Organiseren HVZ	Ja	Jaarlijks; Samen (2016), Krachtstroom (2017), Beschermd?! (2018)	++	Goede materialen en pr
32	Lobbyen voor duurzame ontwikkeling en gerechtigheid in kerken, maar ook in maatschappij	Ja	Via WEA-project (Geneve) en via Prisma (Den Haag)	+	Vergt nadere doordenking
33	Contacten predikanten en TUA	Ja	Via werkgroepen, individuele contacten, college's TUA (2018)	-	Is een zoektocht
34	Beschikbaar stellen van preekschetsen voor HVZ en bid- en dankdagen	Ja	Geregeld gedaan, behalve de preekschets dankdag 2017	+	
35	Bezinning op het wezen van diaconaat en hoe dat functioneert binnen de plaatselijke gemeenten	Ja	Ja DiG/S, profielschets diaken	+/-	Kan beter met betere bezetting wg en nieuwe DC
36	Kerkenraden met zendingsconsulent begeleiden in het proces rond MDW'ers + contact houden (membercare)	Ja	In 2017/18 heeft de DC alle MDW op bezoek gehad / gesproken.	+	Begeleiding KR op verzoek
D	Netwerken				
37	Contacten partners buitenlands diaconaat	Ja	Via werkbezoeken de meeste partners bezocht / overleggen via skype/telefoon/mail	++	
38	- in relatie met partners buitenland	Ja	Jaarlijks overleg met Frans Beraad, CPOE, DJW, CIS, vrienden Zjtomir, Prisma	++	
39	- met CDC's, CDV's	Ja	Via bezoeken, consults, toerusting; e-learning	+	
40	Met NL-partners	Ja, deels	Knooppunt Kerk & Armoede regelmatig; de andere partners minder	+/-	Is matig gelukt ivm vertrek zr. Luth
41	Met partners zendingsgemeenten (PZG)	Ja	Overleg met deputaten DE, BZ, OBenA en DD	+	

E	Fondswerving en pr (wg. Publiciteit)				
42	Fondswerving	Ja	Via onze projectenlijst en noodhulpacties meer indirect dan directe werving	+	
43	pr	Ja	Op aanvraag van diaconieën, via de periodieken; ondersteuning door de werkgroep publiciteit	++	
44	Verzorgen publiciteit	Ja	Doorgeven, Nieuwsbrief, website, FB periodiek uitgegeven/verzorgd; Diacon is alleen als projectnummer uitgekomen.	++	
45	Korte filmpjes/video's bij de projecten	Nee	Zal in het najaar 2018 gaan gebeuren	-	
46	Bevorderen dat kerken 'groene kerken' worden	Ja	Zou meer aandacht kunnen krijgen	-	Is onvoldoende een speerpunt

Bijlage e, f en g: Projectenboekjes 2017/2018/2019

5 Ter inzage bij de bespreking met de commissie.